

Nr 185.

Av herr **Wijk**, om ökat antal repetitionsövningar för vissa värnpliktiga.

Den försvarsreform som föreligger till riksdagens behandling har till ett huvudsyfte att förvandla de äldre årsklasserna av beväringen jämte landstormen till en aktiv del av den svenska hären och därmed tillföra försvaret en förstärkning av ojämförlig betydelse.

Förutsättningen för att detta skall kunna ske, är att reserverna i vida högre grad än vad för närvarande är fallet tillgodoses i fråga om övning, utrustning och befäl.

Mot Kungl. Maj:ts proposition nr 58 och 59 kan riktas den erinringen, att de åtgärder, som där föreslås till fyllande av reservernas befälsbehov, ej tillräckligt tillgodose kravet på detta befäls kvalitet.

Den stora befälkontingent, som den mobiliserade hären kräver utöver det befäl, som tjänstgör under fred, måste av praktiska skäl till väsentlig del anskaffas ur de värnpliktigas egna led och med värnpliktslagens hjälp. I likhet med försvarsberedningarna har Kungl. Maj:t i detta syfte föreskrivit, att vissa kategorier av värnpliktiga med högre bildning skola underkastas en längre tjänstgöring och i sammanhang därmed en speciell utbildning till befäl.

De kategorier av allmänbildade värnpliktiga (studenter och med dem likställda), som enligt den kungl. propositionen skulle uttagas till denna speciella befälsutbildning, beräknas, efter nödiga avdrag, lämna armén en årlig kontingent av omkring 625 man, eller jämt det antal, som enligt verkställda beräkningar årligen behöver uttagas för att fylla arméns mobiliseringsbehov (proposition nr 58, sid. 150 och 217).

Det nödiga antalet av blivande befälsämnen, torde alltså vara tryggt. Däremot synes Kungl. Maj:ts förslag ej tillräckligt sörja för att det värn-

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 4 saml. 72 häft. (Nr 185—187.)

pliktiga befälet efter genomgången första utbildning bibehålles vid den träning och den övning, som erfordras för att det vid mobilisering verkligen skall kunna fylla sin ansvarsfulla post.

Det kungl. förslaget till värnpliktslag stadgar för de nämnda kategorierna värnpliktiga en utbildningstid av 485 dagar, fördelade på

a) en första tjänstgöring av 400 à 425 dagar med början under det första året, samt

b) en repetitionsövning under vardera av andra och tredje året.

Först under den senare av dessa repetitionsövningar äro de ifrågasvarande värnpliktiga mogna att tjänstgöra som plutonchefer, varmed deras egentliga utbildning är avslutad. Men härmed är också enligt Kungl. Maj:ts förslag all deras fredstjänstgöring slut, med undantag blott för den korta repetitionsövningen med äldre årsklasser.

Efter utbildningens slut skall den värnpliktiga plutonchefen i 12 år kvarstå i beväringen för att tjänstgöra som befäl vid mobilisering. Det förefaller uppenbart, att hans nyvärvade befälsförmåga omöjligen skall under hela denna tid kunna vidmakthållas med endast en enstaka 15 dagars övning, och reservernas stridsvärde, i den mån detta är beroende av befälet, kommer att härav bliva lidande.

Kungl. Maj:t synes (proposition nr 58, sid. 216) lita på att den antydda svagheten i den värnpliktiga plutonchefens utbildning skall hävas därigenom att denne skall känna det lockande att söka bli reservofficer och att han sålunda frivilligt skall underkasta sig de extra repetitionsövningar, som i sådant syfte krävas. Sannolikheten av detta antagande minskas dock i samma mån, som reservofficerarnas tjänstgöring enligt Kungl. Maj:ts förslag (proposition nr 58, sid. 216) kommer att ökas. Skulle denna tjänstgöring utsträckas till exempelvis en repetitionsövning vartannat år, blir givetvis följderna att reservofficerarnas rekrytering ur det värnpliktiga befälets led kommer att väsentligt sjunka.

Vill man på ett fullt betryggande sätt vidmakthålla det värnpliktiga befälets duglighet, torde den enda utvägen vara att för detta befäl stadga tjänstgöringsskyldighet vid ett ökat antal repetitionsövningar fördelade över ett flertal år.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna repetitionsövningen under tredje året synes av flera skäl böra bibehållas. Utgår man från att en repetitionsövning sedermera erfordras vart tredje år för att de förvärvade befälsfärdigheterna skola bibehållas, skulle alltså följa en repetitionsövning under vardera av sjätte, nionde och tolfte året. Framflyttas övningen för äldre årsklasser till något år i början av andra uppbådet, varom förslag torde komma att i annat sammanhang väckas, kan det värnpliktiga be-

fålets sista repetitionsövning lämpligen fullgöras tillsammans med repetitionsövningen med äldre årsklasser. Denna sista repetitionsövning kunde då för värnpliktigt befäl av alla vapen bestämmas till en tid av 30 dagar, varav den förra delen skulle avse befälsövningar och den senare samövning med de äldre årsklasserna.

För att bereda lättnad åt dessa värnpliktiga, som skola utbildas till befäl, torde böra stadgas, att de föreskrivna repetitionsövningarna må kunna fullgöras ett år före eller ett år efter sålunda stadgad tid; likaså bör övning även få fullgöras under annan tid av det militära utbildningsåret än under repetitionsövningarna, i den mån detta kan förenas med tjänstens gång.

Trots dessa lättnader är det med en viss tvekan man går att föreslå en ökning av den redan stora värnpliktsbörda, som är avsedd att påläggas den högre bildade ungdomen. Å andra sidan framstår önskvärdheten av att när åtgärder nu skola vidtagas till höjande av reservernas effektivitet och stridsvärde, man ej måtte stanna på halva vägen utan om möjligt taga steget fullt ut på de områden där detta kan göras.

Det är med hänsyn härtill och för att bringa frågan under riksdagens prövning, jag tillåter mig hemställa,

att riksdagen för sin del ville besluta, att de kategorier av värnpliktiga, som avses i Kungl. Maj:ts proposition nr 59 § 27 B a måtte åläggas tjänstgöring vid ett ökat antal repetitionsövningar.

Stockholm den 7 juni 1914.

Hjalmar Wijk.
